

ХРОНІКА ПОДІЙ

ЗВІТ ПРО НАУКОВО-ПРАКТИЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ З ОНЛАЙН-ТРАНСЛЯЦІЄЮ ДЛЯ ЕНДОКРИНОЛОГІВ, ТЕРАПЕВТІВ, ПЕДІАТРІВ, КАРДІОЛОГІВ, НЕВРОПАТОЛОГІВ, ЛІКАРІВ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ – СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ ТА ІНШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ «ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ І КЛІНІЧНОЇ ЕНДОКРИНОЛОГІЇ» (ДВАДЦЯТІ ДАНИЛЕВСЬКІ ЧИТАННЯ) 4–5 березня 2021 року

4–5 березня 2021 року згідно з державним Реєстром з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій на 2021 рік (п. 37, стор. 50) ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України» сумісно з Харківською медичною академією післядипломної освіти МОЗ України та Харківським національним медичним університетом МОЗ України, за технічної підтримки Triolan live, проведена науково-практична конференція з онлайн-трансляцією «Досягнення та перспективи експериментальної і клінічної ендокринології» (Двадцять Данилевські читання).

Під час роботи конференції в режимі онлайн і постонлайн кількість переглядів 04.03.21 р. на кінець ефіру склала 1732, а на 10.03.2021 — 3092; 05.03.21 р. — 1171 та 1795, відповідно. Учасниками заходу стали представники усіх областей України, м. Києва та Білорусі.

Із привітанням до учасників конференції звернулися Президент НАМН України, акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України, д. мед. н., проф., Заслужений діяч нау-

ки і техніки України Цимбалюк В. І. та директор ДУ «ІПЕП НАМН» чл.-кор. НАМН України, д. мед. н., проф., Заслужений діяч науки і техніки України Караченцев Ю. І. Склад доповідачів включав представників науково-дослідних та науково-педагогічних закладів м. Харкова (ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України», ДУ «Національний інститут терапії ім. Л.Т. Малої НАМН України», ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України», Харківська медична академія післядипломної освіти МОЗ України, Харківський національний медичний університет МОЗ України, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, Харківська обласна клінічна лікарня — Центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф, багатопрофільний медичний центр «Life Park»), м. Києва (Український науково-практичний центр ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України, Національна медична академія післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика), м. Суми (Медичний

інститут Сумського державного університету), м. Дніпро (ДЗ «Дніпропетровська державна медична академія МОЗ України»).

Програму конференції склали 33 доповіді. Традиційно більшість доповідей (17) була присвячена сучасним підходам до лікування цукрового діабету (ЦД) та його ускладнень.

Інтенсифікації терапії ЦД 2 типу, у випадку коли терапія пероральними цукрознижувальними засобами не допомагає досягти цільових рівнів глікемії, була присвячена доповідь д. мед. н., проф. Микитюк М.Р. (Харків). На підставі аналізу рандомізованих контрольованих дослідженнях DUAL I-VII та LEAD автор рекомендує застосовувати фіксовану комбінацію базального інсуліну (інсулін Деглюдек) з аналогом глюкагоноподібного пептиду-1 (ліраглутид). Фіксована комбінація має стабільний фармакодинамічний профіль із тривалістю дії, що дозволяє застосовувати її один раз на добу в будь-який час незалежно від прийому їжі та являє собою альтернативу інсуліновій терапії для дорослих хворих на ЦД 2 типу із незадовільним контролем глікемії при застосуванні базального інсуліну.

Продовжила цю тему д. мед. н., проф. Гончарова О. А. (Харків). Були детально представлені неглікемічні ефекти ліраглутиду як підстава для його використання при коморбідних станах на тлі ЦД 2 типу.

Д. мед. н., проф. Паньків В. І. (Київ) для другого етапу цукрознижуючої терапії при ЦД 2 типу рекомендує застосовувати піоглітазон — пероральний гіпоглікемічний препарат тіазолідиндіонового ряду, це єдиний на сьогодні клас препаратів, які специфічно поліпшують діастолічну функцію серця, що розвивається у відповідь на наростання інсулінорезистентності. У поєднанні з похідними сульфонілсечовини, метформіном або інсуліном препарат покращує глікемічний контроль.

Погляд кардіолога на цукрознижувальну терапію у хворих із ЦД 2 типу та високим серцево-судинним ризиком запропонував д. мед. н., с.н.с. Серік С. А. (Харків). Автором було розглянуто стратифікацію серцево-судинного ризику (ССР) у пацієнтів із ЦД та представлено порівняння кардіопротективних ефектів окремих груп цукрознижувальних препаратів. Автор особливо підкреслив, що аналог глюкагоноподібного пептиду-1 — єдиний цукрознижувальний препарат, рекомендований для зниження ризику смерті пацієнтів не тільки з встановленим діагнозом серцево-судинних захворювань (ССЗ), але й у хворих лише з факторами ризику.

Чл.-кор. НАМН України, д. мед. н., проф. Маньковський Б. М. (Київ), д. мед. н., проф. Целуйко В. Й. (Харків) та к. мед. н. Дорош О. Г. (Харків) в своїх доповідях обґрунтували застосування інгібіторів натрійзалежного котранспортеру глюкози 2 типу (іНЗКТГ-2) пацієнтам із ЦД 2 типу та високим та дуже високим ССР незалежно від компенсації. Раннє призначення дапагліфлозину або його фіксованої комбінації з метформіном пацієнтам із ЦД 2 типу дозволяє знизити не тільки ризик серцевої недостатності але і смертність від неї.

Д. мед. н., проф. Кравчун Н.О. (Харків) рекомендує так само застосовувати комбінацію метформіну та іНЗКТГ-2 пацієнтам з ЦД 2 типу та хронічною хворобою нирок (ХХН).

На підставі власних досліджень к. мед. н. Котелюх М. Ю. (Харків) були представлені нові біомаркери діагностики гострого інфаркту міокарда зі супутнім ЦД 2 типу.

Діалог експертів на тему «Кардіометаболічний пацієнт: міфи лікування» провели к. мед. н. Смірнов І. І. та к. мед. н. Кузнецов І. В. (Харків). В результаті дискусії експерти прийшли до висновку, що при лікуванні хворих на ЦД необхідно прагнути досягнення більш низьких показників артеріального тиску і рівня атерогенних ліпідів в крові в порівнянні з аналогічними цільовими значеннями в осіб без ЦД, що обумовлено значно вищим ризиком розвитку серцево-судинних катастроф у пацієнтів із ЦД. Активне виявлення і корекція факторів ризику дозволяють значно знизити ймовірність розвитку ССЗ у хворих на ЦД, причому чим раніше розпочато таку «агресивну» терапію, тим більше виражений ефект вона надає.

Продовженням цієї теми був клінічний розбір пацієнта з ЦД 2 типу, артеріальною гіпертензією і дисліпідемією д. мед. н., проф. Ковалем С. М. (Харків).

Особливості змін метаболічних показників у хворих при поєднанні артеріальної гіпертензії, ЦД 2 типу та субклінічного гіпотиреозу від групи авторів представила д. мед. н., проф. Златкіна В. В. (Харків). Авторами продемонстровані певні різниці в показниках, що надають можливість індивідуалізувати лікувальні підходи при зазначених патологіях, знижуючи серцево-судинний ризик.

У доповіді д. мед. н., с.н.с. Тихонової Т. М. (Харків) були надані варіанти перебігу гіпоглікемічних станів у хворих на ЦД, окреслені клінічні ознаки хронічного передозування інсуліну. Підкреслено (за даними Veterans Affairs Diabetes Trial), що виражені гіпоглікемічні реакції при ЦД 2 типу є одними з основних предикторів інфаркту міокарда, мозкового інсульту і смерті від всіх причин. Наголошено на необхідності виховання у хворих активної мотивації до проведення заходів по самоконтролю з визначенням параметрів глікемії протягом доби.

Про багатоваріантність метформіну для лікування ЦД та його ускладнень доповіла к. мед. н., с. н. с. Чернявська І. В. (Харків). Автор зробила акцент на тому, що метформін, це єдиний препарат, який має докази ефективності в монотерапії щодо макро- і мікрovasкулярних ускладнень ЦД 2 типу впродовж 20 років терапії (дослідження UKPDS). Доповідач детально зупинилася на молекулярних механізмах дії метформіну, застосуванні його при вагітності.

Судинна патологія посідає перші сходинки за кількістю фатальних ускладнень, особливо за умов ЦД. У доповіді к. мед. н., доц. Мелеховець О. К. (Суми) був запропонований клінічний підхід до особливостей ранньої діагностики та фармакотерапії діабетичних ангіопатій з метою профілактики та лікування трофічних виразок.

Особливостям формування та моніторингу діабетичної полінейропатії була присвячена лекція д. мед. н., проф. Гончаро-

вої О. А. (Харків). Автор нагадав, що в основі діабетичної полінейропатії (ДПН) — одного з найчастіших ускладнень ЦД — лежать метаболічні і судинні порушення, що призводять до демієлінізації та дегенерації нервових волокон. Пусковим фактором цього процесу є гіперглікемія. Діагностичними критеріями ДПН є клінічна симптоматика і електроміографія. Із наявного арсеналу терапевтичних підходів перспективними вважаються вітаміни групи В та α -ліпоева кислота.

Сучасні рекомендації щодо надання психологічної допомоги дітям із ЦД 1 типу від групи авторів представила д. мед. н., с. н. с. Турчина С. І. (Харків). Рекомендовано комплексний мультидисциплінарний підхід із обов'язковим залученням психолога на всіх етапах реабілітації. Були представлені дані щодо взаємозв'язку між перебігом діабету, рівнем самоконтролю та емоційним станом у дітей та підлітків.

Логічним продовженням даної теми був виступ д. мед. н., проф. Товажнянської О. Л. (Харків) присвячений особливостям розвитку неврологічної симптоматики у хворих на ЦД після коронавірусної інфекції. Вона показала патогенетичний взаємозв'язок між цереброваскулярною патологією та ЦД в умовах пандемії.

Діалог експертів на тему «Пацієнти з порушеннями вуглеводного обміну в період пандемії COVID-19» провели д. мед. н., проф. Кравчун Н. О. та д. мед. н., с. н. с. Місюра К. В. (Харків). В результаті дискусії експерти зробили акцент на особливостях перебігу ЦД в умовах COVID-19 і запропонували алгоритм корекції цукрознижувальної терапії ЦД в залежності від тяжкості перебігу COVID-19.

Про нові рішення в лікуванні орфанних захворювань на підставі молекулярно-генетичного дослідження блискуче доповіла д. мед. н., проф. Хижняк О. О. (Харків). У другій своїй доповіді вона детально представила сучасні схеми лікування акромегалії з використанням антагоніста рецепторів гормону росту.

Про роль мелатоніну у розвитку первинного ожиріння від групи авторів доповіла м. н. с. Манська К. Г. (Харків).

Сучасний погляд на проблему порушення фосфорно-кальцієвого обміну представила д. мед. н., с. н. с., Місюра К. В. (м. Харків). Вона звернула увагу слухачів до результатів пріоритетних досліджень проблеми остеопорозу у хворих на ЦД 2 типу, які мають неалкогольну жирову хворобу печінки і зазначила про початок дослідження в ДУ «ІПЕП» присвяченого розробці методологічних підходів до скринінгу, діагностики і менеджменту первинного гіперпаратиреозу для різних ланок системи охорони здоров'я.

В доповіді к. мед. н. Черняєвої А. О. (Харків) були представлені оптимальні шляхи профілактики та лікування метаболічних порушень за допомогою мікро- та макроелементів.

Доповідь д. мед. н., проф. Паньківа В. І. (Київ) була присвячена актуальному питанню клінічної ендокринології — V_{12} -дефіциту у хворих на ЦД. Він зробив акцент на необхідності визначення вмісту вітаміну V_{12} в сироватці крові у хворих, які тривалий час отримують метформін у великих дозах, з наявністю діабетичної полінейропатії та анемії. Було підкреслено ефективність метилкобаламіну в профілактиці та лікуванні дефіциту вітаміну V_{12} у таких хворих.

Сучасні підходи до лікування органічної гіперпролактинемії презентувала д. мед. н., проф. Микитюк М. Р. (Харків). Особливу увагу вона приділила високо-ефективному і безпечному препарату Каберголіну (селективний агоніст D2 рецепторів на поверхні лактотрофів) для лікування синдрому гіперпролактинемії у жінок і чоловіків та зменшення розмірів пухлин (майже в 100 раз ефективніше бромокриптину). Терапія каберголіном повинна замінити послідовне комбіноване консервативне-хірургічне лікування бромокриптином при макропролактиномах у тому числі для відновлення фертильності.

Еінер К.М. (Дніпро) з групою авторів на підставі власних досліджень запропонували застосовувати тест жирового навантаження як маркер порушення ліпідного обміну у пацієнтів із субклінічним гіпотиреозом, для раннього виявлення дисліпідемії та своєчасного проведення її корекції.

Доповідь к. б. н., с. н. с. Кудрі М. Я. від групи авторів (Харків) була присвячена визначенню ефективності застосування нового фармацевтичного засобу на основі катіазину в умовах коморбідної патології: порушення сперматогенезу на фоні токсичного та медикаментозного експериментального гепатиту.

Корекції порушень репродуктивної функції за допомогою наночастинок на основі ортованадатів рідкісноземельних елементів при експериментальному моделюванні простатиту у щурів була присвячена доповідь к. б. н., с. н. с. Кореневої Є. М. від групи авторів (Харків). В результаті проведених досліджень було доведено що досліджені речовини мають простатопротекторні властивості щодо відновлення морфологічної будови передміхурової залози та її функціональних характеристик, а також порушеної внаслідок простатиту репродуктивної функції.

Про можливість зменшення середньої тривалості життя сучасної людини в зв'язку з формуванням адаптаційних гормональних зсувів при дії електромагнітних полів розповіла від групи авторів к. б. н. Денисенко С. А. (Харків).

Віддалені наслідки впливу фетоплацентарної недостатності на репродуктивну систему нащадків щурів обох статей в онтогенезі представила к. б. н., с. н. с. Селюкова Н. Ю. (Харків).

Від групи авторів к. б. н., с. н. с. Бречка Н. М. (Харків) презентувала дослідження глікозаміногліканів в умовах порушення чоловічої репродуктивної функції та після її корекції.

Під час роботи конференції в режимі онлайн слухачі мали можливість ставити запитання в чаті доповідачам, які відповідали одразу на найцікавіші питання.

Усі учасники мали можливість ознайомитись із рекламними роликами продукції фармацевтичних фірм, які виступили партнерами проведення онлайн-конференції.

Завершилась конференція підведенням підсумків роботи та врученням дипломів та грошових премій авторам кращих наукових робіт від ФК «Здоров'я», що вручила директор з якості та сертифікації Броні-

на О. А. Диплом I ступеня та медаль лауреата 20 Данилевських читань одержала Хижняк О. О.; диплом II ступеня вручено Денисенко С. А. зі співавт.; дипломи III ступеня одержали Котелюх М. Ю. та Бречка Н. М. зі співавт.

Матеріали конференції в режимі електронної публікації розміщені на офіційно-

му сайті ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України» www.iper.com.ua (https://iper.com.ua/data/admin/ckeditor/kcfinder/upload/files/2021/4-5_03_2021/20%20Danilevski.pdf).

Учасникам конференції, які пройшли тестування, безкоштовно відправлено сертифікати.

Заст. директора з науково-організаційної роботи
к. мед. н., доцент

К. б. н., с. н. с.

О. В. Козаков

І. В. Гопкалова